

وزارت نیرو - وزارت صنعت، معدن و تجارت - وزارت علوم، تحقیقات و فناوری
وزارت جهاد کشاورزی - وزارت راه و شهرسازی - وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات
سازمان برنامه و بودجه کشور - سازمان حفاظت محیط زیست
سازمان ملی بهره‌وری ایران - معاونت علمی و فناوری رییس جمهور

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۱/۴/۲۲ به پیشنهاد مشترک وزارت نیرو و معاونت علمی و فناوری رییس جمهور و به منظور تحقق تولید، دانش بنیان و فناور و اشتغال آفرین با هدف کلان افزایش صد درصدی تعداد شرکت‌های دانش بنیان و فناور فعال در صنعت آب و برق و اشتغال مستقیم آنها و به استناد قانون حمایت از شرکت‌ها و مؤسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری‌ها و اختراعات - مصوب ۱۳۸۹ - و اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه حمایت از تولید، دانش بنیان و فناور و اشتغال آفرین در صنعت آب و برق را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه حمایت از تولید، دانش بنیان و فناور و اشتغال آفرین در صنعت آب و برق

ماده ۱- در این آیین نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط بکار می‌روند:

۱- محصولات دانش بنیان: کلیه کالاها و خدماتی که در حوزه فناوری‌های بالا یا متوسط به بالا قرار می‌گیرند به این معنا که دانش فنی طراحی و ساخت نمونه آزمایشگاهی یا دانش فنی فرآیند تولید محصول به دلیل پیچیدگی فنی به سختی قابل کپی برداری بوده و کسب آن از موانع اصلی ورود شرکت‌های دیگر به بازار باشد و یا نیازمند تحقیق و توسعه قابل توجه، توسط گروه فنی خیره برای کسب آن بوده و یا منجر به ایجاد خواص یا کارکردهای پیچیده‌ای در محصول شده باشد.

۲- شرکت دانش بنیان: شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی که به منظور هم افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و

تصویب نامه هیئت وزیران

نوآوری و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری های برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مربوط تشکیل می شود.

۳ - کارخانه نوآوری: کانونی برای پذیرش فکرنو(ایده)ها، رشد و به بار نشستن خلاقیت، نیروهای متخصص که در آن تمامی ابزارها و منابعی که برای کارآفرینی و رشد یک فکرنو(ایده) نیاز می باشد همانند زیرساخت ها، مربی و مشاورین خبره، سرمایه گذاران خطر(ریسک)پذیر، خدمات دهندگان به کسب و کارهای نوپا(استارآپ)ها، شتاب دهنده ها و غیره وجود دارند.

۴ - طرح های پیشران: مجموعه ای از طرح (پروژه)هایی که بر اساس اولویت ها و چالش های اصلی صنعت آب و برق تعریف می شوند و شکل گیری شرکت های دانش بنیان و فناور و اشتغال دانش پایه بر اساس این نیازها، تحت پوشش حمایت های دولتی تسهیل می گردد.

۵ - سرمایه گذاری خطرپذیر (جسورانه): تأمین سرمایه لازم برای شرکت ها و کسب و کارهای نوپا (استارت آپ) و کارآفرین که مستعد جهش و رشد ارزش بوده و در عین حال دارای هوا (ریسک) زیادی می باشد.

۶ - وزارت: وزارت نیرو.

۷- معاونت: معاونت علمی و فناوری رییس جمهور.

ماده ۲- وزارت با همکاری معاونت مکلف است ظرف یک ماه نسبت به انجام موارد زیر اقدام نماید:

۱ - زمینه سازی برای هم رسانی چالش ها و ظرفیت ها، شکل گیری فعالیت های دانش بنیان جدید، پشتیبانی و رفع موانع تولید دانش بنیان و اشتغال آفرین در صنعت آب و برق.

۲ - شناسایی و معرفی محصولاتی که دارای ارزشی زیاد، حجم بالای واردات و یا راهبردی هستند.

۳ - ایجاد ساز و کارهای حمایتی از قبیل از پوشش خطر(ریسک) تجاری سازی، ارائه تسهیلات خطرپذیر، بیمه، پیش خرید، خرید تضمینی، تولید بار اول و جبران مخاطرات احتمالی استفاده از محصولات دانش بنیان.

۴ - تدوین ساز و کارهایی برای جبران مخاطرات احتمالی استفاده از محصولات دانش بنیان و فناور در شرکت های تابعه و وابسته وزارت از قبیل بیمه.

۵ - ترغیب و تشویق مدیران و کارکنان شرکت های تابعه و وابسته وزارت به حمایت از زنجیره ارزش در تولید محصولات دانش بنیان و فناور در قالب ضوابط ارزیابی عملکرد.

۷- ایجاد ساز و کار مورد نیاز برای پیگیری اعتراضات شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور در حوزه‌های مأموریتی، وزارت.

ماده ۳- برای ایجاد فضای تعامل میان واحدهای ذی ربط در شرکت‌های مادر تخصصی وزارت و شرکت‌های زیرمجموعه، شرکت‌های دانش‌بنیان و فناوری، بخش‌های متولی تحقیق و توسعه در شرکت‌ها و سایر فعالین زیست‌بوم نوآوری نیرو و نگاشت نیازها و ظرفیت‌ها و اطلاع‌رسانی در خصوص فعالیت‌های دانش‌بنیان و فناوری جدید، تسهیلات و حمایت‌ها و پایش طرح(پروژه)ها، وزارت مکلف است نیازها و اولویت‌های تحقیقاتی خود را در سامانه نظام فکرنو(ایده)ها و نیازها (نان) ثبت نماید.

ماده ۴- در راستای حمایت از رشد و توسعه شرکت‌های دانش بنیان و فنآور در صنعت آب و برق و توسعه زیست بوم نوآوری نیرو، وزارت مکلف است نسبت به اختصاص فضا و امکانات و تخصیص اعتبارات لازم برای راهاندازی پارک، علم و فناوری نیرو با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ظرف سه ماه اقدام نماید.

تبصره- وزارت مجاز است در چهارچوب قوانین و مقررات، از امکانات و تجهیزات و نیروی انسانی شرکت‌های زیرمجموعه موجود خود برای تجهیز و راهاندازی پارک علم و فناوری، نیرو استفاده نماید.

ماده ۵ - به منظور تأمین مالی مورد نیاز فعالیتهای دانش بنیان و فناوری و انجام فعالیت‌هایی از جمله سرمایه‌گذاری خطرپذیر، اعطای تسهیلات خطرپذیر، صدور ضمانتنامه و پوشش خطر(ریسک) تجاری‌سازی محصول یا خدمات منتج از پژوهش و فناوری و حمایت از سایر برنامه‌های تولید، دانش‌بنیان و فناوری و اشتغال آفرین، شرکت مادر تخصصی توانیر مکلف است با رعایت قوانین و مقررات، مبلغ ده هزار میلیارد (۱۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰۰ ریال از منابع بند (ط) تبصره (۱۵) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور را برای اعطای تسهیلات خطرپذیر به شرکتهای دانش‌بنیان و فناوری صنعت برق و شرکتهای فعال در حوزه اصلاح الگوی مصرف انرژی، از طریق افزایش سرمایه در اختیار صندوق پژوهش و فناوری صنعت برق و انرژی به عنوان نهاد مالی تخصصی در حوزه نیرو قرار دهد.

ماده ۶- وزارت مکلف است با همکاری معاونت با استفاده از ظرفیت‌های صندوق پژوهش و فناوری صنعت برق و انرژی (نیرو)، زیرساخت‌های لازم به منظور بیمه محصولات فناورانه حوزه برق، انرژی، آب و آبفا را بر اساس ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان و فنآور فراهم نماید.

تعمیم نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۱۴۰۱/۴/۲۹

ماده ۷- وزارت مکلف است با استفاده از ظرفیت‌های صندوق پژوهش و فناوری برق و انرژی و با همکاری صندوق نوآوری و شکوفایی، با رعایت قوانین و مقررات نسبت به استفاده از ظرفیت صندوق گردشی بهینه‌سازی انرژی و یا صندوق جسورانه بورسی از محل اعتبارات طرح پارانه سود تسهیلات و وجوه اداره شده بند (۳) ماده (۱۲) قانون رفع موانع تولید رقابت پذیر و ارتقای نظام مالی کشور و بند (ط) تبصره (۱۵) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور ظرف سه ماه اقدام نماید.

ماده ۸- در راستای تخصیص بهینه تسهیلات خطرپذیر موضوع بخشی از بند (ط) تبصره (۱۵) قانون بودجه سال ۱۴۰۱ کل کشور، تا سقف بیست و شش هزار میلیارد (۲۶,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال به شرکت‌های دانش بنیان و فناور صنعت برق و شرکت‌های فعال در حوزه اصلاح الگوی مصرف انرژی، کارگروهی با ترکیب معاونت علمی و فناوری رییس‌جمهور، پژوهشگاه نیرو، سازمان انرژی‌های تجدیدپذیر و بهره‌وری انرژی برق (ساتبا)، توانیر و سازمان برنامه و بودجه کشور و با مؤلّیت معاونت تشکیل می‌شود.

ماده ۹- وزارت مجاز است با همکاری معاونت و با رعایت قوانین و مقررات نسبت به راه‌اندازی حداقل یک کارخانه نوآوری آب و آبفا و یک کارخانه نوآوری برق و انرژی در جوار محیط‌های صنعتی و پژوهشی خود، با استفاده از امکانات شرکت‌های وابسته به وزارت و سرمایه‌گذاری و ظرفیت‌های بخش خصوصی اقدام نماید.

تبصره - شرکت‌های توسعه‌ای وابسته به وزارت، مجاز به سرمایه‌گذاری مشترک با بخش خصوصی تا سقف چهل و نه درصد (۴۹٪) در تجهیز و راه‌اندازی کارخانه‌های نوآوری موضوع این ماده می‌باشند.

ماده ۱۰- به منظور زمینه‌سازی توسعه فعالیت‌های دانش بنیان و فناور و تشکیل شرکت‌های جدید فناور، وزارت مکلف است در قالب دستورالعملی که با همکاری معاونت تهیه می‌کند نسبت به حمایت از ایجاد یا تقویت واحدهای تحقیق و توسعه در شرکت‌های غیردولتی تأثیرگذار صنعت آب و برق که بخشی از سهام آنها متعلق به دولت یا شرکت‌های دولتی می‌باشد و همچنین راه‌اندازی شتاب‌دهنده در حوزه آب و آبفا و برق و انرژی توسط آنها، اقدام نماید. همچنین از ایجاد یا تقویت واحدهای تحقیق و توسعه در شرکت‌های تولیدی و خدماتی صنعت آب و برق کشور و یا تشکیل مراکز رشد و شتاب‌دهنده‌های تخصصی وابسته به این شرکت‌ها حمایت نماید.

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۱۴۰۱ / ۴ / ۲۹

ماده ۱۱- با هدف راهبری تعاملات پژوهش و فناوری از جمله برگزاری فن بازارها و رویدادهای مرتبط با شناسایی چالش‌ها و ظرفیت‌ها، پیگیری طرح‌های پیشران، پذیرش و رسیدگی به طرح‌های پیشنهادی، تعامل با سایر عناصر زیست‌بوم نوآوری همانند دانشگاه‌ها، پارک‌های علم و فناوری و شرکت‌های دانش‌بنیان و هنرستان‌ها و پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی در استان‌ها، وزارت موظف است مجتمع‌های آموزشی-پژوهشی وزارت در استان‌های کشور را تحت عنوان پردیس‌های علم و فناوری نیرو با مجوز وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ظرف دو ماه تجهیز و فعال نماید.

ماده ۱۲- وزارت مکلف است طرح‌های پیشران زیر را اجرا نماید:

۱ - توسعه بهینه‌سازی آب، برق و ارتقای شاخص‌های زیست‌محیطی در صنایع، کشاورزی و ساختمان.

۲- ارتقای بهره‌وری در تولید، انتقال و توزیع آب و برق.

۳- افزایش امنیت و تاب‌آوری صنعت آب و برق، بومی‌سازی و خودکفایی.

۴ - توسعه استفاده از هوش مصنوعی در صنعت آب و برق.

۵ - هوشمندسازی سدجش داده‌های صنعت آب و برق و داده‌کاوی آمار و اطلاعات مبتنی بر هوش مصنوعی و توسعه سامانه‌های بومی پایش و مدیریت مصرف آب و برق.

۶ - استحصال آبهای ژرف، جوی و نامتعارف، بازیافت پساب و توسعه آب‌شیرین‌کن‌های مبتنی بر انرژی تجدیدپذیر.

۷ - کاهش تلفات تولید، انتقال و توزیع در صنعت آب و برق.

۸ - انرژی‌های تجدیدپذیر و زنجیره ارزش آن.

۹ - ذخیره‌سازی انرژی در مقیاس‌های بزرگ و کوچک.

۱۰ - توسعه تبادلات انرژی با کشورهای همسایه و توسعه صادرات کالا و خدمات مرتبط با صنعت آب و برق.

۱۱ - بومی‌سازی و تکمیل حلقه‌های مفقود زنجیره ارزش انرژی تجدیدپذیر و فناوری‌های مربوط به تابلو(پنل) خورشیدی با ساز و کار خرید تضمینی.

۱۲ - هوشمندسازی صنعت آب و برق.

تبصره - ساز و کار تأمین مالی و اجرایی طرح‌های پیشران بر اساس دستورالعملی است که از سوی وزارت و در چهارچوب قوانین و مقررات تهیه و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۳- با هدف گسترش استفاده از ظرفیت شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور در حوزه بهینه‌سازی زنجیره عرضه و مصرف آب و انرژی در کشور، وزارت و معاونت و حسب مورد وزارتخانه‌های

صنعت، معدن و تجارت، جهاد کشاورزی، راه و شهرسازی، ارتباطات و فناوری اطلاعات و سازمان حفاظت محیط زیست مکلفند:

۱- ضمن راه اندازی و گسترش بازارهای محلی آب، دستورالعمل بازار بهینه سازی حوزه آب در چهارچوب قوانین و مقررات با رویکرد ارائه اوراق صرفه جویی آب را ظرف دو ماه تهیه و به تصویب مراجع ذی ربط برسانند.

۲ - طرح های نمونه (پایلوت) بازارهای بهینه سازی مصرف انرژی و آب را در بخش های مصرف کننده عمده (نیروگاه، ساختمان، صنعت و کشاورزی) با استفاده از ظرفیت شرکت های دانش بنیان و فناور، برنامه ریزی و اجرا نمایند. همچنین دستورالعمل اجرایی صدور اوراق صرفه جویی سوخت ناشی از پروژه های بهینه سازی و صرفه جویی در مصرف برق و تولید برق از منابع تجدیدپذیر و عرضه این اوراق در بازار بهینه سازی انرژی و محیط زیست را تدوین و ابلاغ نمایند و مشوق های لازم برای صادرات معادل نفت خام انرژی صرفه جویی شده را به مراجع قانونی ذی ربط پیشنهاد نمایند.

۳ - در دوره های کمبود آب و برق نسبت به هوشمندسازی مصرف آب و برق از ظرفیت شرکت های دانش بنیان و فناور استفاده نمایند.

ماده ۱۴- وزارت مکلف است از ابتدای سال ۱۴۰۱ ردیف اعتباری با عنوان برنامه تولید، دانش بنیان و فناور و اشتغال آفرین، به میزان دو درصد (۲٪) از درآمدهای عملیاتی و غیرعملیاتی شرکت های تابعه و وابسته وزارت با رعایت سقف بودجه سالانه را به منظور اجرای طرح های پیشران ماده (۸) این آیین نامه و طرح آزمایشی (پایلوت) های صنعتی، تولید بار اول با رعایت قوانین و مقررات مربوطه حمایت و پوشش ریسک تجاری سازی طرح های توسعه فناوری ایجاد نماید. دستورالعمل اجرایی نحوه هزینه کرد اعتبارات این ماده، ظرف یکماه از سوی وزارت ابلاغ می شود.

تبصره- اعتبارات تخصیص یافته در این ماده در صورت عدم هزینه کرد در سال مالی مربوط، جهت حمایت از برنامه تولید، دانش بنیان و فناور و اشتغال آفرین، در اختیار صندوق پژوهش و فناوری نیرو قرار می گیرد.

ماده ۱۵- به منظور استقرار نظام نوآوری باز و رویکرد دانش بنیان و فناور و تعریف نقش و جایگاه عناصر فناوری و نوآوری در تعامل با ساختارهای موجود، وزارت مکلف است ظرف حداکثر سه ماه مطالعات لازم برای آسیب شناسی و اصلاح فرآیندها را انجام داده و در صورت نیاز پیشنهاد های

تصویب نامه هیئت وزیران

اصلاحی را به مراجع ذی ربط ارائه نماید. مراجع مذکور مکلفند حداکثر ظرف یک ماه، پیشنهادهای وزارت نیرو را بررسی نموده و نتیجه را اعلام نمایند.

تبصره - شرکت‌های مادر تخصصی تابعه وزارت نیرو مکلفند برنامه جامع آموزش و فرهنگسازی سازمانی در حوزه تخصصی خود را با رویکرد اشتغال‌آفرین و دانش‌بنیان و فناور، حداکثر ظرف سه ماه تهیه و پس از تصویب در ستاد موضوع ماده (۲) اجرایی نمایند.

ماده ۱۶- به وزارت و مؤسسات و شرکت‌های تابعه آن اجازه داده می‌شود به منظور حمایت از سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، در چهارچوب قانون جهش تولید دانش بنیان - مصوب ۱۴۰۱ - حق بهره‌برداری علمی-پژوهشی ذیل آن وزارتخانه را در قالب مشارکت در منفعت محصول نهایی با حداقل تشریفات تا سقف پانزده سال به شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور واگذار نماید. آیین‌نامه اجرایی این بند ظرف دو ماه توسط وزارت با همکاری معاونت تهیه و ابلاغ می‌گردد.

ماده ۱۷- به منظور افزایش سهم اشتغال دانش‌بنیان و فناور صنعت آب و برق از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی، وزارت مکلف است با در اختیار قرار دادن فرصت‌های حضور و ارتباط با صنعت، زمینه توانمندسازی، مهارت‌افزایی و مآله‌یابی منتهی به اشتغال دانش‌بنیان و فناور را فراهم نماید. بدین منظور وزارت علوم، تحقیقات و فناوری با همکاری وزارت و در چهارچوب برنامه مشترک با محوریت پردیس شهید عباسپور دانشگاه شهید بهشتی و سایر ظرفیت‌های موجود اقدام نماید. هدایت شغلی، استعدادیابی، کارورزی، شبکه‌سازی، ایجاد هسته‌های فناوری و شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور و کارآفرینی از طریق مربی‌گری صنعتی (منتورینگ) و برگزاری دوره‌های مکمل پودمانی در طی دوره تحصیل، در قالب فعالیت سکو (پلتفرمی)، از طریق این دانشگاه پیگیری می‌شود. این دانشگاه باید در تعامل با کلیه دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، امکان پذیرش کلیه دانشجویان در حال تحصیل را به صورت فرصت برابر در کل کشور فراهم نماید.

ماده ۱۸- وزارت با همکاری معاونت مکلف است در راستای خودکفایی در تولید مواد و تجهیزات مورد نیاز کشور در حوزه آب و برق حداکثر ظرف دوماه، دستورالعمل تهیل ورود شرکت‌های دانش‌بنیان و فناور تولیدکننده تجهیزات و مواد را به فهرست سازندگی (سازندگی‌های داخلی و خارجی خود ابلاغ نماید. این شیوه‌نامه شامل بازنگری نظام ارزیابی پیمانکاران به نحوی که دانش‌بنیان و فناور شدن آنها تسهیل شود، می‌باشد.

ماده ۱۹- به منظور تحقق ارتقای بهره‌وری هدف‌گذاری شده در این آیین‌نامه، وزارت مکلف است شاخص‌های بهره‌وری متناسب را تا پایان خرداد سال ۱۴۰۱ به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه و به تأیید سازمان مذکور برساند. وزارت مکلف است در مقاطع زمانی سه ماهه گزارش اقدامات و عملکرد شاخص‌های بهره‌وری را به سازمان ملی بهره‌وری ایران ارائه و این سازمان پس از بررسی و تأیید گزارش ارتقای بهره‌وری مربوط به این آیین‌نامه را به سازمان برنامه و بودجه کشور جهت تخصیص اعتبار ارائه نماید.

محمد مخبر
معاون اول رئیس جمهور
۲۱